

396

març 2016 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Escola cooperativa

Les nostres cooperatives: **Nou Patufet.**

Entrevista: **Daniel Jover, la pedagogia i el cooperativisme.**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scl
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Vicenç Ruiz, arxiver

5 / EDITORIAL

Escola cooperativa

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

Les cooperatives a l'avantguarda de la recuperació.

Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

L'escola Nou Patufet es fa cooperativa

Un reportatge sobre la nova etapa d'aquesta escola de la Vila de Gràcia de Barcelona, recentment transformada en cooperativa de treball. Ens expliquen què ha significat això tan en la feina diària dels professors, com pel projecte educatiu i pedagògic, i en l'alumnat.

Pep Valenzuela

13 / ENTREVISTA

Daniel Jover, la pedagogia i el cooperativisme des de l'optimisme de la voluntat

Una entrevista optimista i esperançada al nou membre del patronat de la Fundació Roca i Galès, educador i emprenedor social, que contempla i explica el món des de la bellesa, la bondat, la justícia i la tendresa

Montse Pallarès

16 / COOPERATIVISME

2015, nova llei de cooperatives i Araccop

Pep Valenzuela

19 / LEGISLACIÓ COOPERATIVA

Les seccions territorials i sectorials en la Llei de cooperatives de Catalunya

Jordi Pujol i Moix

21 / RESSENYA

L'era del decreixement

Josep Busquets

23 / SALUT COOPERATIVA

Escollar el cor

Anna Delatte

25 / COOP CALM

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

La primavera, la mar altera

Mireia Ribas

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres

Retalls

Elisenda Dunyó

28 / HUMOR GRÀFIC

Primer Concurs Internacional d'Humor Gràfic i Drets Laborals
Accèssit "Seguretat i salut en el Treball"

David Vela

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner. Consell assessor Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarès, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Jugant a l'aula © Nou Patufet Sccl. Disseny, maquetació i producció Gina Rosquelles i Pol-len edicions, sccl Dipòsit legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

MIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C016706

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Vicenç Ruiz Gómez** (Barcelona, 1975), arxiver i vicepresident de l'associació d'Arxivers i Gestors Documentals de Catalunya

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

En principi, situa les necessitats de la persona com a eix del procés productiu i, també en principi, tendeix a equiparar la capacitat de decisió entre totes les associades.

2

Què no et convenç del cooperativisme?

Com passa amb empreses i administracions, la rendició de comptes es basa més en la mera publicitat activa que no pas en una transparència amb traçabilitat a través de l'accés reglat a la informació.

3

Consideres que una altra economia és possible?

No només possible, sinó que comença a ser urgent i necessària per garantir els drets humans més elementals. El decreixement és l'únic camí fiable cap a la redistribució de la renda i cap al retorn de la dignitat laboral.

Escola cooperativa

Aquest mes, destaquem en portada la cooperativa el Nou Patufet, una escola cooperativa de la Vila de Gràcia de Barcelona que sorgeix per tal de donar continuïtat a l'escola Patufet, creada l'any 1966. Inculcar els valors del cooperativisme i la justícia social a les criatures, en el seu procés de descobriment del món, és una de les maneres més eficaces d'assolir un món millor. En el reportatge podem veure com el professorat d'aquesta escola ha apostat per la continuïtat d'aquest projecte i com el seu compromís ha fet possible la permanència d'aquesta escola al barri.

Seguint el fil de l'ensenyament, l'entrevista d'aquest número està dedicada a Dani Jover, patró de la Fundació Roca i Galès i educador i emprenedor social, que amb les seves encertades paraules ens ajuda a entendre millor el món, des de la bellesa, la bondat i la

justícia, posant damunt la taula la necessitat de veure la realitat des de l'esperança, des d'un optimisme militant que ens obre els ulls a la tendresa.

I, en aquesta línia holística i de la tan gran importància de les percepcions, les amigues de Cos Cooperativa ens ensenyen, també, la necessitat d'escoltar el cos, el cor i la ment per a trobar-nos bé.

També trobareu un article, de Jordi Pujol i Moix, sobre la Llei de cooperatives; un altre sobre el balanç de la gestió del director general d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom sortint, Xavier López; així com una recepta de l'Escrucassoles i la ressenya d'un llibre sobre decreixement.

Gaudiu d'aquest número. En el proper, ja us podrem dir els noms de les guanyadores dels Premis Fundació Roca i Galès 2016. ■

LA COBERTA/ El fet que l'escola Nou Patufet hagi esdevingut cooperativa és un valor afegit en l'educació dels infants.

Foto: Jugant a l'aula © Nou Patufet Sccl.

Nova presidència a Coop57

El 20 de febrer del 2016, es va fer oficial el canvi de presidència de la cooperativa de serveis financers Coop57. El fins ara president Jordi Pujol i Moix va deixar el càrrec en mans d'Anna López Anguera, membre del consell rector de Coop57 des de fa molts anys.

L'Anna va ser elegida presidenta de Coop57 per unanimitat a l'assemblea estatal de la cooperativa, que va tenir lloc a Barcelona. La nova presidenta haurà de fer front al creixement sostingut, tant de l'organització com de l'activitat creditícia, amb l'objectiu d'aconseguir generar nous projectes d'economia social i solidària a escala local; i a la posada en funcionament de la Fundació Coop57. I tot això, havent de conviure amb un context socioeconòmic incert amb la continuació de la política de retallades i de desmantellament de l'estat del benestar.

L'Anna López Anguera és patrona de la Fundació Surt i també directora financera de l'entitat. Té una llarga trajectòria en l'àmbit de la inclusió i el treball social, i vincles molt estrets amb el cooperativisme. Així mateix, forma part de la cooperativa de segon grau NORAI, una iniciativa cultural de responsabilitat social al voltant de la gastronomia que funciona des de l'any 2010 i que està promoguda per la mateixa Fundació Surt, pel Museu Marítim de Barcelona i per Impulsem, SCCL. ■

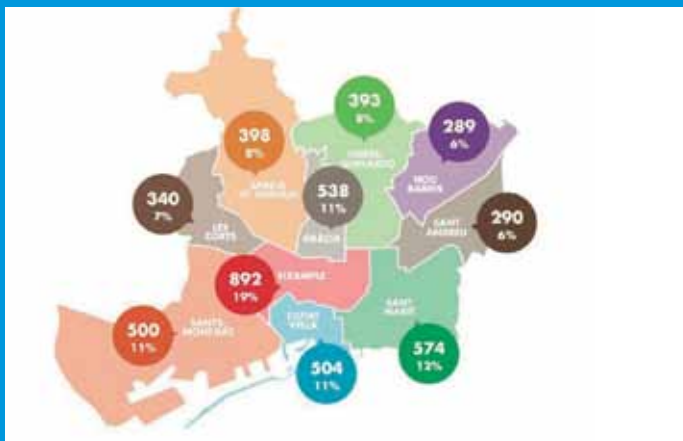
Nova guia sobre la Llei de Cooperatives

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) ha publicat una guia que recull els principals canvis que introdueix la nova Llei de cooperatives. El text està penjat al web de la FCTC i es pot consultar lliurement accedint a la pàgina especial "Llei de cooperatives": www.cooperativest treball.coop/coneix/llei-cooperatives.

L'edició de la guia s'ha fet en el marc de les accions realitzades per la FCTC per donar a conèixer la nova Llei. Durant els mesos de setembre i octubre, es van programar una bateria de sessions informatives en una vintena de municipis. Les trobades van permetre resoldre dubtes i inquietuds de cooperatives federades, emprenedors i personal tècnic de les àrees de promoció econòmica.

La guia sobre la nova Llei de cooperatives s'estructura a l'entorn de cinc objectius que assumeix la Llei: fomentar la creació de cooperatives, reforçar les vies de finançament intern, millorar la gestió empresarial, assolir un més gran dimensionament del sector cooperatiu, i simplificar i eliminar càrregues. En cadascun dels apartats es detallen les modificacions més rellevants que s'han incorporat en la nova normativa.

L'objectiu de la guia és divulgar les principals variacions posant en relleu com la nova Llei repercuteix en les noves cooperatives i en les ja existents. ■

Presentació de l'informe *L'Economia Social i Solidària de Barcelona*

El 8 de febrer l'Ajuntament de Barcelona va presentar l'informe *L'Economia Social i Solidària de Barcelona*. Coordinat per la Ciutat Invisible i realitzat per l'Anna Fernández i l'Ivan Miró, per encàrreg del Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona, l'informe fa una radiografia de tots els sectors d'aquest àmbit socioeconòmic, així com de la seva articulació territorial pels barris i districtes de la ciutat.

Segons l'informe, la ciutat registra 4.800 iniciatives de la categoria de l'economia social i solidària, i gairebé el 20% d'aquestes són cooperatives, però també hi han entitats del tercer sector, societats laborals, associacions, fundacions i xarxes d'intercanvi. Juntament, les entitats i empreses de l'economia social i solidària, generen el 8% de l'ocupació a la capital catalana i són responsables del 7% del PIB barceloní. El text també informa que tots els districtes de la ciutat registren empreses, iniciatives o experiències d'economia social i solidària.

L'informe conclou que, des de la seva diversitat i travessada per processos de canvi, l'economia social i solidària és un actor emergent a la ciutat. Per les seves fragilitats, requereix impulsos que en fomentin la consolidació i l'extensió. Per les seves potencialitats, pot contribuir a bastir una nova política socioeconòmica urbana que faci de les ciutats un espai de redistribució, equitat i democràcia econòmica.

El govern de la ciutat de Barcelona vol fer de l'economia social i solidària una eina per a construir una economia local sobre unes noves bases i aposta per ella per donar resposta a l'emergència socioeconòmica. Entre altres mesures, proposa facilitar la creació d'organismes que apleguin sectors que actualment no tenen espais d'articulació, i també impulsar les clàusules socials en la contractació pública.

L'Ajuntament ja ha elaborat un pla de xoc amb mesures noves per a fer créixer l'economia social i solidària a la ciutat de Barcelona.

Trobareu l'informe a: www.cooperativest treball.coop i www.laciutatinvisible.coop. ■

Trobada/Assemblea de socis i simpatitzants de Fiare Barcelona

El passat 30 de gener va tenir lloc a Sant Feliu de Llobregat la trobada / assemblea de persones sòcies i simpatitzants de la circumscripció del Grup d'Iniciativa Territorial (GIT) de Barcelona de Fiare Banca Ètica.

Amb l'assistència de 34 persones la trobada assemblea, sota el lema *El nostre interès canvia el món*, va arrencar amb el documental *Con mi dinero i*, posteriorment va tractar els punts de: resum d'activitats del GIT de Barcelona, resum d'activitats de la comissió ètico-social, situació en el traspass del capital, objectius per al 2016 i la renovació del GIT de Barcelona. També es va fer una presentació amb les xifres concretes dels diferents apartats. Fiare Banca Ètica està integrada com una Àrea a l'italiana Banca Popolare Ètica, el banc cooperatiu que treballa en l'àmbit de les finances ètiques. La societat cooperativa per accions Banca Popolare Etica reuneix actualment un capital social de gairebé 53 milions d'euros, un conjunt de 37.388 persones sòcies i un estalvi de gairebé mil milions d'euros.

www.fiarebancaetica.coop/ca. ■

Xescotada 2016

El dissabte 5 de març va tenir lloc l'Assemblea general de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i posterior calçotada, un format anomenat Xescotada, que parteix de la idea que és tant important treballar com gaudir. Enguany ha estat acollida per Conreu Sereny, un projecte d'agroecologia i justícia social, en els seus terrenys de Sant Jeroni de la Murtra, a Badalona.

L'assemblea, que es va desenvolupar entre les 10 del matí, fins a migdia, va incloure els punts de: tancament de l'exercici 2015, presentació i aprovació de les noves sòcies, plans de treball i pressupost 2016, aprovació propostes de l'evaluació del pla estratègic, renovació dels càrrecs de la Junta Directiva i tron de paraules.

La Xarxa d'Economia Solidària és una organització de segon grau composta per més de 160 organitzacions sòcies i unes 100 persones individuals. Els objectius prioritaris de la XES és la promoció de l'Economia Solidària, tant des d'una vessant pràctica com des de la incidència sociopolítica.

www.xes.cat
#xescotada
@xes_cat. ■

La pel·lícula guanyadora del Gaudí, produïda per una cooperativa

La pel·lícula *El camí més llarg per tornar a casa*, guanyadora el Premi Gaudí 2016 a la Millor pel·lícula en català, ha estat produïda pel col·lectiu Niu d'Indi, un dels segells de la cooperativa de comunicació digital i transmèdia Compacto Sccl.

A més, la pel·lícula que va néixer com a curtmetratge i que després es va desenvolupar en llarg metratge, ha estat possible gràcies a una campanya de micromecenatge a Verkami que va reunir 150 mecenes, i la col·laboració del Grup d'Inversors Cooperatius (GICOOP), de la cooperativa de serveis financers Coop57, de Fiare Banca Ètica i de l'ESCAC.

La cooperativa Compacto és també la productora de la webserie *l'Ara* i la Coop, el primer projecte transmèdia sobre cooperativisme i emprenedoria social, que té per objectiu oferir una visió del cooperativisme com una alternativa viable, sostenible i interessant. Actualment s'està preparant l'adaptació del joc de taula sobre cooperativisme *Co-opoly* per tal que sigui protagonitzat pels personatges de la sèrie. Trobareu la websèrie a: www.aracoop.coop.

Niu d'Indi és un col·lectiu artístic de l'àmbit audiovisual associat a Compacto Sccl. Està enfocat en la producció de pel·lícules independents de caràcter avantguardista apostant per la distribució alternativa i local. Bon exemple d'això són els seus dos llarg metratges "Tots els camins de deu" (2014) i "El camí més llarg per tornar a casa" (2015), el guanyador del Premi gaudí 2016 a la millor pel·lícula en llengua catalana.

www.compacto.coop. ■

Coselva tanca un exercici rècord

La Cooperativa Agrícola de la Selva del Camp (Coselva) ha donat a conèixer que els resultats de l'últim exercici presenten una facturació de 39,5 milions d'euros, gairebé el doble de l'exercici anterior. Aquest creixement s'explica en part pel preu rècord de l'avellana, el principal negoci de Coselva, que tanca l'exercici amb un benefici net de 600.000 euros.

Amb 104 empleats i 5.000 tones de fruita seca, el 80% d'avellana, gairebé un miler dels 1.400 socis de Coselva són productors. La cooperativa, que va patir una greu crisi als anys 80, que va obligar a refundar-la, està convençuda de la necessitat de mantenir el model de seccions de crèdit. La seva secció de crèdit té en recursos 36 milions d'euros.

Coselva, situada entre les vint cooperatives agrícoles catalanes més grans, té la indústria xocolatera com a principal client; el 60 % de les seves avellanes s'exporten. Un dels èxits de l'entitat rau també en la millora, en els darrers vint anys, d'una varietat més productiva d'avellaner, de la què preveu enguany comercialitzar-ne 50.000 plançons.

www.coselva.com/ca. ■

Les cooperatives a l'avantguarda de la recuperació

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Aquests dies estem llegint a diversos mitjans bones notícies sobre la capacitat de les cooperatives per contribuir a la recuperació econòmica. És cert que les dades de què disposem mostren una imatge força positiva del comportament econòmic de les cooperatives; veiem que, ara per ara, el cooperativisme ha superat els nivells d'ocupació de l'any 2007 i, actualment, a 31 de desembre de 2015, hi ha 43.236 persones treballant a les cooperatives de Catalunya.

Si fem una anàlisi sobre l'evolució de l'ocupació al llarg d'aquests anys, des de que va començar la crisi, veiem que de forma sostinguda el cooperativisme, quasi bé sempre, ha ofert unes dades més positives, o menys negatives, que la resta d'empreses. Això diu molt sobre el funcionament dels mecanismes de defensa de l'ocupació dins les empreses cooperatives, ja que els socis, atenent a la tradició del cooperativisme, han posat a les persones que treballen per davant de la resta d'interessos, encara que, defensant també la pervivència de l'empresa i el compliment de l'objecte social, segons sigui el per què d'aquesta cooperativa o la seva branca. Podeu veure una anàlisi exhaustiva d'aquesta evolució en el post publicat en el web del programa aracoop: www.aracoop.coop.

Igualment, al llarg d'aquests anys, hem viscut el fet de la creació de cooperatives de manera positiva: ha continuat obeint a la solució de necessitats socials de col·lectius petits o més grans i aquest contacte amb la realitat les ha fet també més resistents. Considerem que és per aquest motiu que tenen un millor comportament respecte del conjunt de les empreses en quant a supervivència, com s'indica a l'article abans citat: "en el període

2009-2013, la supervivència mitjana de les cooperatives catalanes al primer any és d'un 92,84%, superior a les del conjunt d'empreses espanyoles (del 79,9%)" i "al cinquè any de vida, la supervivència és d'encara un 79,91%", en tant que respecte a la taxa de supervivència del conjunt de les empreses podem dir que el 50% no superen el cinquè any de vida.

A més de la importància d'aquests dos fets -augment de l'ocupació i alts nivells de supervivència- veiem que, de mitjana, el nombre de persones que treballen en una cooperativa és més gran. Si al 2007 la dimensió mitjana d'una cooperativa era de 7,5 persones, avui és de 10,4. Per tant, s'està produint un cert canvi en les cooperatives: les microcooperatives es van transformant en petites i mitjanes empreses. Evidentment, aquest canvi afegeix complexitat a la gestió però, a la vegada, aquest enfortiment els ha de permetre aconseguir reptes majors i nous, per si mateixes o mitjançant les relacions amb altres cooperatives, com són: l'enfortiment individual i col·lectiu, la intercooperació per formar-se, per finançar-se, per vendre nous productes, la intercooperació per fer grup.

No tenim un coneixement profund, basat en estadístiques públiques, dels aspectes que han canviat en les cooperatives durant aquest temps, però el que veiem de les cooperatives amb les que ens relacionem més sovint és que han treballat molt en l'enfortiment dels sistemes de gestió. Es van incorporant, cada vegada de manera més generalitzada, als nous mercats geogràfics; aprofundeixen en els sistemes de millora de la conciliació familiar i personal, de

la millora mediambiental i, en definitiva, han sabut incorporar aquests objectius dins dels seus sistemes de gestió, projectar-los a la millora de la rendibilitat; evidentment amb molta feina, esforços i sacrificis. Com s'esmenta en l'article que us comentàvem, "aquest conjunt de dades posen de manifest que les cooperatives, lluny de la imatge que sovint se'n té, d'empreses febles, de gestió lenta i difícil i poc professionals, es mostren com empreses dinàmiques, que s'adapten millor que el conjunt del sector productiu als canvis de l'entorn i que tenen sens dubte un millor comportament en termes d'ocupació. Per tots aquests motius, les cooperatives es col·loquen a l'avantguarda de la recuperació".

Les cooperatives que han superat la crisi i les noves cooperatives, tenim aquesta responsabilitat de continuar creant ocupació, ja que aquest és un dels elements fonamentals de l'estat de benestar. Qualsevol plantejament de benefici social passa per la recuperació de l'ocupació, qualsevol plantejament de qualitat de vida de les persones passa per l'ocupació de qualitat i al cooperativisme hem de seguir treballant amb la mateixa intensitat que fins ara i en aquesta direcció. ■

L'escola Nou Patufet es fa cooperativa

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

En completar cinquanta anys de funcionament, aquest 2016, l'escola Nou Patufet (fins ara Patufet) enceta una nova etapa. Si més no, en dos aspectes: d'una banda, esdevé cooperativa de treball, i de l'altra, entra en una fase de maduresa del projecte pedagògic i social. En Francesc Granada, president del seu consell rector, afirma: "Ara, aquelles converses típiques entre docents sobre quina escola vols, que quasi sempre quedaven principalment en el terreny de les idees, passen a l'àmbit de la realitat: som en una situació en què això depèn de tu, està a les teves mans; per tant, què més vols?"

Al carrer Bruniquer de l'antiga vila de Gràcia, professorat, alumnat i famílies es trobaren a final de curs passat, sense cap informació ni avís previ, que el centre educatiu havia estat venut a La Salle. "Això va ser un xoc per a les famílies i per a tothom, perquè no només era un canvi de propietaris, sinó que també havíem de marxar de l'edifici": al centre de la congregació religiosa. Allò, però, que ni els propietaris ni, potser, els titulars de La Salle havien previst és que, per respecte al dret d'elecció de centre de les famílies —ja que l'intent de transacció s'havia resolt després del període de preinscripcions—, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat va intervenir donant un any de termini a l'escola, famílies i professorat, per decidir el futur. La Salle, discretament, "es retirà una mica de la història".

"La situació va ser de molta agitació i nervis", assegura. No van tenir en compte ningú a l'hora de fer l'operació. "Van fer un pacte d'alt nivell, segurament pensant

Aula de l'escola cooperativa Nou Patufet de Gràcia (Barcelona).

que això era bo per a tothom, però sense comptar amb ningú." D'altra banda, en determinats moments es va crear una mena de manca de poder, perquè, en quedar aturada l'operació, els titulars que se n'havien desfet ja no podien continuar, i la congregació religiosa, com s'ha dit, davant la protesta de famílies i personal docent i no docent, va preferir no aparèixer.

A l'assemblea d'urgència convocada al mes de juny pels docents, els ja expropiataris ni s'hi presentaren. L'equip de mestres i el personal no docent va haver de començar a pen-

sar en alternatives, al mateix temps que convocava nova assemblea, ara amb les famílies, al juliol. La decisió final, en definitiva, era seva. I la resposta va ser contundent: una amplíssima majoria va expressar el desig de "continuar amb el model educatiu i seguir sent Patufet". En general, a ningú no li feia gràcia el canvi. "Aquí, per dir un detall, no tens una creu a la paret, i allà, sí", diu en Francesc. El professorat hauria passat a dependre de La Salle, "en teoria amb el mateix estatus, però després a veure què passa". Hi va haver una gran sinto-

“Fins aquell moment cap dels docents no teníem ni idea ni se’ns havia passat pel cap mai de muntar una cooperativa”

nia. Amb les famílies van parlar de les alternatives.

Al cap d’un parell de dies, amb 206 famílies de les 290 totals, tenint en compte que unes vint ja marxaven de manera natural en acabar el cicle d’estudis, “llavors, amb això, havíem de tirar endavant”. En aquest punt, havent de prendre una decisió enmig del buit creat, va ser quan nasqué el projecte nou. “Fins aquell moment cap dels docents no teníem ni idea ni se’ns havia passat pel cap mai de muntar una cooperativa”, recorda en Francesc, que ja feia disset anys que treballava a l’escola; “però, buscant una alternativa, de seguida va ser aquesta, la proposta.”

Construir sense parar de caminar

“Tot va ser molt ràpid.” La cooperativa es constituí a finals de juliol i començà a treballar a finals de setembre, fa només sis mesos. Però ja ha tornat una família de les que van marxar i s’han incorporat vint-i-cinc alumnes més.

En Francesc assegura: “No hi ha cap dubte: hi ha ajudat molt el fet de ser cooperativa; això ha atret gent a venir i interessar-se per nosaltres. I s’estan produint canvis de centre. Ara mateix, demà ja ve un altre alumne que estava escolaritzat en un altre centre del barri.”

Pel que fa al projecte educatiu, com a punt de partida “estem respectant molt el caràcter propi del que era el Patufet”. L’equip de professionals, després de la “sortida de sis treballadores que van dir no al projecte cooperatiu”, està constituït per vint-i-dos docents i quatre no docents, dels quals catorze i dos, respectivament, són, a més, socis de la cooperativa.

És clar que ara tenen feina de sobres. “Ho estem paint, tot plegat, treballem molt amb formació

perquè tothom entengui què vol dir formar part d’una cooperativa, quines són les implicacions personals. Perquè fins ara érem només docents —amb tot el respecte per la professió—, però ara, a més, són empresaris, i naturalment hem d’incorporar un plus més a la feina; és tot un procés d’aprenentatge, com per exemple les decisions col·lectives; la gent en general no està acostumada a funcionar d’aquesta manera.”

Com diu en Francesc, ara tenen més d’un rol: “D’una banda, jo sóc professor i formo part d’un equip d’estudis on hi ha un cap; i de l’altra, som socis de la cooperativa i tenim el mateix dret de vot. Això és una cultura que hem d’anar coneixent i paint. Però és això, el què és tan emocionant, i la gent està molt il·lusionada.”

La part que els preocupava més era l’econòmica. Però tampoc no ha estat gaire complicada. Primerament, l’edifici és de lloguer, i el propietari “està encantat perquè seguim”.

En segon lloc, no arrossegueu cap deute passat. “És empresa nova que comença.” Els diners que han necessitat, per a algunes obres i reformes, els han aconseguits de moment amb la capitalització de l’atur dels cooperativistes: “que hem estat acomiadats de l’empresa anterior; això ja és un clàssic”. A part, des del setembre disposem, també, de les quotes de les famílies que paguen l’escola.

La maquinària funciona al cent per cent, i els nous cooperativistes s’hi troben bé. A més del consell rector, format per sis membres, algunes persones coincideixen en l’equip directiu escolar, i ara funcionen quatre comissions: la de redacció del reglament règim intern; la de màrqueting, “molt activa, perquè necessitem visualitzar-nos, donar-nos a conèixer, captar l’atenció en aquesta nova fase”. Després, una altra de subvencions i ajuts. I, finalment, una de formació, que, si sempre és important, en aquesta fase de naixement sense experiència prèvia és fonamental.

Consciència i intercooperació

Ara bé, tot això no hauria estat possible —o, si més no, no pas

així— sense el suport de la Federació de Cooperatives de Treball, assenyala en Francesc. “Ens ha ajudat bastant, primer a no sentir-nos rara avis; en Joan Segarra des del primer moment ha estat amb nosaltres, i hem sentit que no estem sols, amb tota la col·laboració i informació.” D’altra banda, dintre l’escola ja hi havien altres contactes, com ara una mare que treballa a Suara. I gent de Suara els va explicar l’experiència i el funcionament de l’entitat. “Volem treballar en dues línies: la primera, enfortir la dinàmica del que és tot el grup i, la segona, enfortir l’aspecte cooperatiu.” Aquestes circumstàncies posen en evidència el que en Francesc anomena la “presa de consciència” d’allò que està passant: adonar-se que no és imprescindible la figura del propietari, per a engegar el projecte. “Cadascú es consciencia al seu ritme que pot aportar coses, i, com a tot arreu, els uns ho afronten amb entusiasme des del primer dia, i d’altres ho perceben com una càrrega afegida.”

Ara, totes les persones són molt sensibles als canvis, continua en Francesc, “com ara sentir que es crea una cosa que va més enllà de l’individu, que la cooperativa és més que la suma d’aquestes aportacions individuals. El concepte és fàcil d’entendre, però en el dia a dia, tot de nou, no ho és tant, de fàcil”.

I més perquè en aquest cas “ens hem trobat que havíem de fer front a una situació inesperada i d’urgència, i els motius de cadascú per a acceptar aquesta solució han estat diferents; i hi ha hagut qui no volia ser cooperativista, només volia un lloc de treball. Però, tot i això, ets soci i has d’assumir moltes coses”. Però, bé, “som en un període inicial. Estem treballant el dia a dia i, a més, pensant en tot això”.

Economia cooperativa i educació

Algunes de les persones que han començat ja veuen molt clar que van ben encaminats: que aquest camí “tant de bo l’haguéssim pogut iniciar abans”, si bé és cert que no es donaven les circumstàncies adequades. I això és molt més clar, fins i tot, en la qüestió de la docència,

“ara som en una situació en què la possibilitat de fer l'escola que penses com ha de ser depèn molt més de tu: està a les teves mans”. Però és que, a més, allò que ara és el compromís dels nous cooperativistes i que els planteja la necessitat d'afrontar la feina des dels valors de la cooperativa, com afirma en Francesc, “és molt clar que també ha d'estar present i filtrar-se cap al nens: el fet que siguem cooperativa és un plus en l'educació dels infants, perquè és una manera de fer que serveix d'exemple; i, a més, jo crec que a ningú de nosaltres ens fa res reconèixer dels infants que anem aprenent mentre fem el camí, que compartim aquest aprenentatge”.

“No hi ha cap dubte: hi ha ajudat molt el fet de ser cooperativa; això ha atret gent a venir i interessar-se per nosaltres. I s'estan produint canvis de centre. Ara mateix, demà ja ve un altre alumne que estava escolaritzat en un altre centre del barri.”

Pedagògicament, ho veuen i ho viuen clar. L'experiència és positiva també per a les famílies, “que ens feliciten i estan amb moltes ganes, i de fet estem tirant endavant gràcies a les famílies, sobretot, que han apostat per nosaltres. Hem fet el que ens tocava, i la gràcia és que elles han volgut que ho fem”. En Francesc matisa que, així i tot, això no representa un trencament total amb la línia anterior. Ell, per exemple, era el responsable de l'equip directiu, i considera que “ja definíem una mica cap on volíem anar. Per a l'equip, crec que el que ha canviat més és assumir també la gestió econòmica, amb més potència, i preocupar-se d'allò de què abans no s'havia de preocupar”. En Josep Cuevas, cap d'estudis d'ESO i membre del consell rector,

Josep Cuevas i Francesc Granada, socis de la cooperativa Nou Patufet.

afirma que “la diferència és que en la nova perspectiva la feina ha passat de ser un projecte, en el millor dels casos, ocupacional, de lloc de treball, a ser un projecte professional i personal, i la implicació depèn del pensament, de la manera d'entendre'l de cadascú”. La diferència la nota i la viu tothom, l'alumnat i les famílies. També “l'han notada en positiu: molts pares i mares de l'assemblea tenen un plus d'orgull; sí, ara diuen: mira hem apostat i hem guanyat, això tira endavant. Els valors de la cooperativa s'estan duent a terme”.

D'altra banda, aquesta concepció del projecte pedagògic no s'acaba amb les famílies. “Parlem també del barri i de l'entorn”, subratlla en Francesc, “i també de crear un currículum de barri. A més, aquí, a Gràcia, amb un teixit associatiu potent, volem i hem establert punts de comunicació amb altres entitats.” En definitiva, es parla de viure al barri, que és el món més proper, però que no s'acaba aquí. “Té sentit perquè pensem que a partir del que és més local pots canviar el que és global. És clar que incidir en l'element local és més fàcil com a punt pel qual començar, i aquesta incidència, la participació en el

barri, permet veure que es poden fer canvis més grans.”

Això, com s'ha dit, ja ho feien abans, “però eren col·laboracions, fets puntuals que estan molt bé, que et vinculen al barri, però hi ha un pas més que cal fer, en això, per exemple vinculant la qüestió de la memòria històrica a la col·laboració amb el casal d'avis; tenim a prop la plaça del Diamant, i hi hem anat a fer-hi lectures; però, i si vincules tot això? Llavors estàs fent que l'alumnat aprengui d'una manera molt més vivencial, ja que és la seva experiència quotidiana”.

El Nou Patufet camina, però no pas sol: ja és a la Federació, al Coop57, a Arç... “Hem entrat de ple en el món cooperatiu, disposats a fer-ho tot, perquè creiem en això i volem ser coherents amb nosaltres mateixos.” ■

Daniel Jover, la pedagogia i el cooperativisme des de l'optimisme de la voluntat

Montse Pallarés
@montpallares

Daniel Jover Torregrosa va néixer a Alacant l'any 1956. És president d'APRISE, mestre de formació i de vocació, i empresari cooperativista. L'any 1986, va ser cofundador de l'Equip Promocions. Membre del Centre Cristianisme i Justícia i de la Xarxa d'Economia Solidària. Ha escrit diferents llibres en els quals defensa el poder transformador de l'educació i del cooperativisme. Des de l'any 2015, també és patró de la Fundació Roca Galès.

Quina és la funció de la formació durant la infantesa en la configuració de les persones en què ens convertirem després? Quina importància té?

Educar és ajudar i acompanyar tota persona, en qualsevol edat i condició, en el seu procés perquè pugui ser qui és. Aquesta idea, que és de Píndar, és una reflexió que a mi sempre m'ha agradat molt, perquè posa sobre la taula el fet que totes les persones tenim una vocació, una missió i una possibilitat d'esdevenir qui som. I, en aquest sentit, la formació i l'educació serveixen, sobretot, per a acompanyar i ajudar a dirigir amb sentit la pròpia vida. Des d'aquest punt de vista, doncs, no podem confondre escolarització amb educació.

Però hem de defensar el dret dels nens i nenes, adolescents i joves a trobar la felicitat i l'alegria en la seva infantesa i joventut. No valen pel que seran demà, sinó pel que són avui ja: ipersones! Tenen dret a ser elles mateixes: a construir la seva personalitat.

Moltes vegades la forma i la institucionalització de l'educació se'n carreguen l'ànima. L'educació és sempre una promesa de llibertat, de cooperació, d'estimular la curiositat i la capacitat de sorpresa de les

Daniel Jover Torregrosa durant l'entrevista.

persones. Des d'aquesta perspectiva, a mi sempre m'ha apassionat l'educació, ja des dels meus inicis en l'escoltisme, en l'adolescència. Justament la paraula "escoltisme" ve d'"escoltar", i precisament l'educació té aquestes dues grans capacitats: la capacitat d'escoltar més enllà del soroll (captar l'essencial de la vida, del món, dels conflictes i dels problemes) i, també, la capacitat de mirar (saber educar la mirada és fonamental per a una formació transformadora, crítica). Saber escoltar i saber mirar són capacitats fonamentals, ja que només podem captar idees i descobrir-ne de noves si escoltem i observem. La pedagogia cooperativa es basa en un centre d'interès fonamentat en les competències dels infants i, també, en les seves necessitats de descobrir l'entorn. I la pedagogia cooperativa estableix sempre un diàleg entre la persona que aprèn i allò que va descobrint. Una idea fonamental

és que l'educació no és només transmetre informació, continguts, sinó aprehendre, captar, el que és invisible i el que és essencial. Des d'aquest punt de vista, l'educació és un exercici de llibertat, una pràctica de responsabilitat que es nodreix de l'esperit de fraternitat. Perquè sense l'alegria de la cooperació no hi ha pedagogia transformadora.

En l'entrevista que Carles Capdevila va fer a Neus Sanmartí es dona una visió de l'educació als Estats Units gràcies a la qual s'entén que la diferència clau amb la nostra és l'entusiasme dels mestres: el fet que allà aquests estan molt més motivats i que el procés per arribar a ser mestre és molt diferent, allà. Hi està d'acord, amb això?

Tant a Finlàndia com als Estats Units com a Dinamarca, l'accés al magisteri, a la pràctica docent, té un recorregut que no té res a veure amb

Daniel Jover és membre del Patronat de la Fundació Roca Galès des del 2015.

el que hi ha instal·lat a Espanya. La manera com l'ensenyament està exercit des de la funció pública és una de les grans assignatures pendents de la democràcia espanyola. En teoria, l'educació des de la funció pública assegura que els docents són els millors, els més motivats, els més emprenedors, etc.; però en realitat l'esclerosi del sistema educatiu ha portat a una burocratització que gairebé ha fet desaparèixer l'alegria, el sentit lúdic, l'esperit crític lligat a la creativitat, i ha convertit l'educació en un contenidor de tots els coneixements i d'informacions enormes, que han de conèixer els infants, la qual cosa fa impracticable la feina dels docents. Però, quan parlem d'educació, no ens centrem únicament en els infants o els adolescents, ja que cal l'educació i formació permanent: l'aprenentatge continuat com un horitzó sense límits.

Afortunadament, jo vaig viure el moviment de renovació pedagògica a finals dels anys setanta i vaig tenir la sort d'incorporar-me al moviment cooperatiu de l'ensenyament a la cooperativa Gregal, que era una escola que va optar per la cooperació pedagògica i el desenvolupa-

ment comunitari. Des d'aquest punt de vista, la meua experiència en el món de l'educació "formal" és plena de meravella, de motivació; allà, hi vaig conèixer una gent fabulosa, i em va agradar tant el cooperativisme a l'escola que, quan vam arribar, vam seguir amb el cooperativisme, la inserció social i professional i el desenvolupament local sostenible. I això m'ha portat a un aprenentatge en el qual la meua aportació modesta al món de l'economia social i solidària sempre té una mirada educadora: tinc clar que, si no hi ha cultura i educació transformadora, no hi han processos de canvi autèntics. L'educació sempre està lligada al canvi de l'entorn, a modificar-lo, a establir ponts, a crear xarxes, a crear vincles; no podem aprendre només el que mana la lliçió o el que manen les normes burocràtiques. Hem d'aprendre els aspectes que ens són útils per a la vida. Perquè l'element fonamental de l'educació és ajudar a aprendre a pensar i a conviure. I la millor manera d'aprendre a pensar és pensar en els altres, pensar en el nostre territori, pensar en la nostra història, pensar en el conflicte, pensar en el dolor humà..., tot construint formes

La capacitat d'innovar depèn de l'honestedat.

d'autoorganització i autogestió per solucionar-ho, tot plegat.

Quina educació i quina formació serien les adequades per a la construcció de persones que siguin crítiques en el futur i tinguin més possibilitats de viure unes vides més "dignes"? Quina educació creus que seria l'adequada? A hores d'ara hi han diferents models reglats; et decantaries per algun en concret?

Seria absurd impulsar la renovació pedagògica en el cooperativisme sense espais de llibertat i de creativitat. Per a mi és fonamental la manera d'organitzar allò que és desitjable. Si no tenim els mecanismes i la capacitat per a autoorganitzar-nos, no hi ha transformació possible. D'altra banda, no crec que hi hagi un corrent o un model millor que un altre. He trobat experiències innovadores i transformadores en marcs escolars clàssics i convencionals, i autèntiques barbaritats educatives basades en les experiències més lliures. La capacitat d'innovar i de crear depèn molt de l'honestedat de les persones, i aquesta té tots els colors polítics i es troba en totes les cultures. Sempre és possible innovar, modificar i transformar si som capaços de saber mirar i escoltar. Per això sempre he reivindicat la meua condició de mestre, perquè és la meua formació universitària inicial encara que ara no estigui a l'aula, i he apostat per l'educació més enllà de l'escola: en els espais del món del treball, una educació en l'àmbit comunitari, en el desenvolupament social, en el món del cooperativisme i l'economia social i solidària. L'educació s'ha desprestigiada tant al nostre país, la condició de mestre té unes connotacions tan negatives, que es fa necessària la reivindicació.

Tota la teua experiència, els teus coneixements i la teua trajectòria vital et porten a la pràctica (a la praxi) de l'esperança, des d'un projecte com Promocions i des de

l'exercici i la difusió de l'economia social i el cooperativisme. Ens podries explicar en què consisteix aquesta "praxi de l'esperança"?

Praxi de l'esperança és el títol d'un llibre que vaig escriure als cinquanta anys en unes circumstàncies especials de la meua vida, amb la idea que, si hagués de salvar o recuperar de l'oblit algun element significatiu, què hi posaria. Vaig trobar que praxi, que és una paraula que el marxisme ha fet servir molt, era un concepte molt adient. Praxi ve del grec i vol dir 'acció conscient, pràctica sistematitzada'. Jo tenia tres focus ben clars: l'educació (en el món de l'educació de persones adultes, en el món de l'educació permanent, en el món dels joves, etcètera); el treball (no pas com a tripalium, com a poltre de tortura, sinó com a creació —com l'obra que descriuen Hannah Arendt i André Gorz: com a obra creativa, obra que transforma l'entorn, obra que realitza la persona, i no pas com a treball servil, explotador, submís—, com la capacitat de crear activitat socialment útil en la qual les persones podem projectar les nostres creativitats, les nostres capacitats, i ajudar a millorar el món a través del nostre esforç); i emprenedoria (educar el sentit de la iniciativa, democratitzar la iniciativa econòmica). I parlo de praxi de l'esperança perquè les persones hem de combatre la resignació i el fatalisme.

La reciprocitat i l'ajuda mútua són fonamentals.

Per què és tan important, això?

Perquè, si ens deixem arrossegat pel fatalisme i la resignació, deixem que l'amargor se'ns instal·li al cor; i és que amb les persones que viuen amb la impotència i el ressentiment no pots emprendre res, i amb les que es queixen i estan toca l'estona malparlant no pots avançar ni quatre passes. És un pessimisme instal·lat en una mirada negativa de l'existència. I la vida és possibilitat oberta, és sol. La vida és llum, és alegria. Jo he tingut la sort de trobar gent creativa, positiva i arriscada, per exemple, els meus socis de

Daniel Jover considera que el pessimisme és reaccionari.

Promoció, amb els quals anem fent equip des de fa trenta-cinc anys i amb els quals he pogut prescindir sempre de relacions tòxiques a nivell humà. El perfil humà de gent que m'he trobat al llarg de la meua trajectòria està en aquesta línia. Sense passió ni humor no s'aconsegueix gairebé res.

Tu diries que el pessimisme és reaccionari?

Absolutament. L'anàlisi racional moltes vegades et porta el pessimisme. Gramsci ja plantejava que davant del "pessimisme de la intel·ligència, cal l'optimisme de la voluntat". Perquè les persones no som éssers racionals exclusivament. Tenim una dimensió emocional, de cooperació, molt potent, que allibera una energia, que és l'energia de l'amor, de la capacitat de no limitar-se a acceptar l'inexorable. L'improbable pot esdevenir-se. Per això la vida comença de nou. És una ètica d'alliberament que sempre ha acompanyat l'ésser humà. En les situacions límit sempre ha tingut un acte de generositat i un acte de tendresa, per això la tendresa i la generositat són els grans aliats de l'amor humà. I l'amor és el que impulsa l'energia regeneradora que només es desenvolupa quan fas praxi de l'esperança, quan estàs compromès en eutopies (bon llocs), en compte de la utopia, que serveix per avançar, per caminar, però que esgota molta gent.

I tot aquest discurs que fas contra el pessimisme, amb la convicció que la vida és llum, com l'explicaríem als qui no poden prescindir del coaching i dels llibres d'autoajuda? Hi ha molta gent que ho té molt difícil tant per a tirar endavant com per a ser feliç.

Hi ha tota una sèrie de tècniques d'autoajuda que el que intenten és suavitzar i alleugerir les contradiccions de l'existència sense posar en qüestió les causes, només atenent els símptomes, els efectes... La nostra estratègia, que és una estratègia històrica, busca alterar i remoure les causes per les quals passen les coses. No es tracta pas de posar tiretes a una hemorràgia, sinó d'aturar-la. D'evitar les causes estructurals del desordre establert per la nostra cultura capitalista. Des d'aquest punt de vista, totes les tècniques que es disfressen de fins són detestables, i aquí hi entren molt els elements pal·liatius per a fer tolerable el que és insuportable. Interessa generar la infelicitat a excepció de les píndoles de felicitat que et donen esporàdicament. També s'ha globalitzat la superficialitat. A la societat neocapitalista li interessa trencar vincles i dissoldre els lligams entre les persones perquè sap que creant comunitat podem ser més fortes. La reciprocitat i l'ajuda mútua són fonamentals, i la clau és la cooperació, que ens porta a la fraternitat. ■

2015, nova llei de cooperatives i Aracoop

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

És opinió molt generalitzada en el món de les cooperatives i l'economia social i solidària que el Govern català la va encertar amb la designació d'en Xavier López com a director general d'Economia Cooperativa i Social, un mandat exercit des del gener del 2011 i que acabà el passat mes de gener.

En Xavier López és una persona prou coneguda en l'àmbit de l'economia cooperativa i social. Va ser el director de Serveis de la Federació de Cooperatives de Treball del 1985 al 1993, i el seu director gerent del 1993 al 1999; director de màrqueting i comunicació del Grup Qualitat; director general del Grup Clade entre el 2005 i el 2010, i conseller d'Abacus. El gener del 2011, s'estrenà com a director general d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, fins aquest gener. Amb aquesta experiència, confessa que allò que més l'anima és “impulsar i desenvolupar projectes cooperatius, sobretot centrats en la intercooperació i la cooperació empresarial, que em sembla que és el gran objectiu, no només del cooperativisme, sinó també de tota l'activitat empresarial a casa nostra”.

Un objectiu confirmat en aquests anys tan agitats. El 2011, explica, “la crisi, que va anar en cascada, va entrar en el sector públic d'una manera molt profunda”. Començaren les tristament famoses retallades i la reducció dràstica d'ingressos per una banda, i les limitacions a l'endeutament públic per l'altra. En aquest context, des de la Direcció General mantingueren els objectius de promoure, impulsar i visualitzar l'economia cooperativa i social, com diu en Xavi López, pensant que “el sector té més sentit

Xavier López ha estat DG d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom del 2011 al 2016.

que mai; que els valors que l'inspiren i formen part de la seva manera d'actuar no són només positius per al cooperativisme, sinó que cal traslladar-los a bona part de l'economia. I, finalment, que aquest és un sector que existeix, que no cal inventar-lo, però sí millorar-lo, potenciar-lo, perquè, així, pugui tenir més impacte”.

La nova Llei de cooperatives, el marc de referència

La Generalitat, pel que fa a les cooperatives, no té competències en l'àmbit fiscal, però sí en matèria legislativa, i aquest mandat segur que es recordarà perquè, després d'anys de demandes d'una actualització de la Llei, fetes per la Confederació i el conjunt de les federacions de cooperatives, per fi es va posar fil a l'agulla. “Això ha centrat bona part de la nostra tasca”, reconeix en Xavier. Finalment, el Parlament l'aprovà el passat mes de juliol, just

abans de tancar la legislatura. Les entitats del sector, amb alguna excepció, n'han fet una valoració positiva, pels continguts i per la forma de debat i d'elaboració, tot i les crítiques en determinats punts. El diàleg amb totes les federacions ha estat molt intens, i el grau de consens, malgrat la diversitat, força elevat. La Llei incorpora aspectes de la diversitat del cooperativisme català, amb molta tradició en molts sectors i àmbits, amb dimensions molt diferents, però amb uns trets bàsics comuns: el fet de ser societats de persones, democràtiques i autogestionades. El consens, si més no, s'estableix a partir d'un marc ampli i bàsic en què les cooperatives sobiranes s'organitzen, però dintre del qual, al mateix temps, siguin els estatuts socials el marc fonamental. Amb relació a algunes de les crítiques, el director general argumenta que la Llei “no obliga ningú a incorporar

les noves possibilitats”, com ara la d'utilitzar una sèrie d'instruments financers nous.

Pel que fa al nombre mínim de socis per a fundar una cooperativa, assegura que va ser una petició majoritària del propi sector. Passar dels tres als dos socis, considera, no crea tanta diferència. I afegeix, encara, que la majoria d'empreses en aquest país està constituïda per autònoms. “Com més gent constitueixi cooperatives, millor.”

AraCoop, renovar, ampliar i enfortir l'economia social

L'altra gran preocupació de la Direcció General ha estat abordar les polítiques de foment. El projecte AraCoop ha estat el vehicle i l'instrument, englobant un conjunt d'accions enquadrades en un marc de cooperació definit com a “publicoprivat”, impulsades pel Govern, però en col·laboració i cooperació amb les entitats del sector i moltes d'altres.

Allò que l'experiència té de més nou i potent, diuen des de la Confederació, “ha estat l'objectiu d'obrir l'economia social al conjunt de la societat”. Això s'ha aconseguit bastant, com ho mostra la implicació en el projecte de més de cent entitats i institucions d'altres àmbits. AraCoop ha comptat amb la participació d'escoles de negocis i entitats financeres; ajuntaments i diputacions (han sumat la meitat del total); col·legis professionals i universitats, que conjuntament han fet activitats en moltes ciutats del país: algunes de noves, però també moltes que ja es fan arreu del país, però sense connexió, i que han aconseguit llançar un missatge i una visió conjunts.

Entre les coses noves, destaca la presentació del cooperativisme als centres educatius, una experiència molt positiva que ha mostrat un gran potencial. Quasi dos mil alumnes d'instituts d'ensenyament secundari amb projectes de simulació, visites a cooperatives i creació de cooperatives d'alumnes, en un total de dinou centres, uns quants dels quals són cooperatives, però els altres, públics. A la universitat (onze centres), s'ha impulsat un programa de pràctiques a les coo-

Xavier López durant l'entrevista.

peratives. La formació de directius i personal de les cooperatives també ha tingut un paper clau en aquest programa.

Finalment, amb participació d'entitats del sector (Seira, Cajamar, Coop57, Fiare Banca Ètica, Laboral Kutxa, Oinarri SGR i Avalis), la Direcció General ha promogut, també, una sèrie de productes financers, de fons i avals, entre els quals destaca el programa Capital-Coop, “absolutament innovador”, com subratlla en Xavier López, un programa de capitalització de cooperatives i societats laborals. Les persones físiques i/o jurídiques sòcies que demanen un préstec per a capitalitzar la seva entitat, poden demanar paral·lelament una subvenció que financi una part del deute assumit i una part dels interessos que es generin. “Hem tingut unes experiències que han estat un èxit total”, declara.

La feina desenvolupada, com afirma el director, “ha estat molt positiva”, tot i que també reconeix que “no, per això, satisfet del tot”. Considera que moltes d'aquestes actuacions s'han de continuar fent, però que cal, sobretot, en les properes etapes, “aprofundir la cooperació empresarial, la intercooperació i les aliances, una estratègia que serà clau per a créixer i tenir impacte”.

Les federacions també aproven la feina

L'opinió i el balanç de la tasca desenvolupada pel director general que fan les federacions i entitats cooperatives i de l'economia social, amb alguna excepció, és, també, entre bastant i molt positiu. Segurament, cap altra àrea de govern no té un nivell d'aprovació tan unànime. En Perfecto Alonso, president de la Confederació i de la Federació de Cooperatives de Treball, afirma que el balanç global del mandat és “positiu, tot i que ens hauria agradat aconseguir altres coses”. Sense anar més lluny, aquesta federació va plantejar vuitanta esmenes a la Llei, i ara no els agraden alguns dels punts aprovats. Tot i això, i malgrat que la seva proposta de procés participatiu d'elaboració de la Llei des del principi no va ser acceptada, consideren que ha estat transparent i que s'hi ha pogut intervenir.

Una altra qüestió, que no depenia de la Direcció General, és que hi han hagut les lògiques tensions amb altres federacions i amb els partits i, també, entre els partits. “Tothom ha utilitzat mecanismes de pressió, però ha estat un procés participatiu; em sento satisfet.” En relació amb el programa AraCoop, en Perfecto reconeix que les opinions de tothom són molt positives, però que de resultats concrets

Xavier López
ha treballat per
promoure, impulsar i
visualitzar l'economia
cooperativa.

en termes de constitució de noves cooperatives, per exemple, n'hi han hagut pocs. Pel que fa als continguts, afirma que n'hi van haver menys dels que ells volien.

Pel que fa a les propostes de finançament, no hi ha cap dubte que "han servit per visualitzar les finances ètiques i cooperatives de crèdit i han mostrat que serveixen".

El president de la Confederació ho resumeix subratllant que, tot plegat, bona part de les propostes fetes les havien plantejades les federacions i que en Xavi López va donar-hi suport: "Feia anys que ho plantejàvem, i ell ho ha tirat endavant." Cal reconèixer, afegeix, "que en Xavi té sensibilitat pel cooperativisme, a diferència d'altres que no en coneixien res".

En Ramon Sarroca, president de la Federació de Cooperatives Agràries, per la seva banda, parla d'"entesa total" en referir-se a les converses i la feina feta. I també assegura que l'aprovació de la Llei "ha estat un èxit". Explica que les federacions han debatut a partir de l'experiència concreta de cadascuna. "Hem treballat fort, molt propers i de manera transparent."

Pel que fa a AraCoop, ha sentit que la direcció "era entre nosaltres, però més que això: ens hem conegut molts, cada federació ha mostrat les cooperatives a la societat; i ha vingut gent a conèixer-les". Ho

valoren, tant internament com externament, "com un gran èxit". En resum, afirma, "si haguéssim de posar-hi nota, no dubtaríem: un 9,5 o, fins i tot, un 10".

En sintonia amb aquesta opinió, en Quim Sicília, president de la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris, aprova l'actuació del director general: "Des de la Federació hem trobat harmoniques les opinions." I recorda que el nomenament d'en Xavier ja els va semblar "un gran encert, per la seva trajectòria". Valora molt la seva capacitat d'escoltar i respondre. Assegura que la seva gestió ha contribuït a "amplificar molt el fet cooperatiu en altres àmbits" i, alhora, "a ampliar la participació en el debat de la Llei a totes les federacions i la XES, des d'un altre àmbit, que han pogut contrastar les diferències; però tots plegats hem fet una feina extraordinària".

Des de la Federació de Cooperatives d'Ensenyament, en Josep Maria Fumat, el seu president, corrobora el bon fer del responsable de la Direcció General: "Ha ajudat a cohesionar i fer coses conjuntes, projectes amb tothom." Pel que fa al programa AraCoop, l'opinió encara és molt millor: "A les escoles ha estat molt important; cal explicar, informar: conscienciar sobre què és el cooperativisme, un model alternatiu al de mercat, i fer

els cooperativistes del demà; ho hem fet fent que creïn cooperatives, que en vegin el funcionament: vivint l'experiència en directe."

Tot i que la Xarxa d'Economia Solidària no ha fet valoració de la gestió dels organismes del Govern, en Joan Lluís Jornet, un dels rostres més coneguts de la XES, explica que són "molt crítics amb la Llei", ja que consideren que "era una oportunitat molt bona per a impulsar els valors del cooperativisme, però no ha estat així". Primerament afirma que la XES ha estat menystinguda en el debat; i, en segon lloc, que "la Llei s'aparta bastant dels principis del cooperativisme que comparteix amb l'ESS".

Consideren que la nova regulació crea formes de vot ponderat per la quantitat del capital de cada soci i que liquida la norma "una persona, un vot". "Això és molt important", subratlla en Jornet, "perquè és un símbol de cap on van les coses." Fer més fàcil la creació d'empreses cooperatives que cada vegada ho siguin menys no ajuda a fer créixer el cooperativisme. ■

Les seccions territorials i sectorials en la Llei de cooperatives de Catalunya

Jordi Pujol i Moix

Advocat i mediador cooperatiu

Una de les novetats que aporta la Llei de cooperatives del 9 de juliol del 2015 es una nova i més àmplia regulació de les seccions en les cooperatives catalanes. Era una demanda que havien formulat diverses cooperatives que actuen a Catalunya, en diferents comarques, i també fora de Catalunya, davant les quals l'administració catalana es va mostrar prou sensible.

Perquè es pugui veure el canvi que ha introduït la nova Llei, reproduïm el text de l'article 5.1. de la de l'any 2002: “Els estatuts socials de les societats cooperatives poden establir l'existència i el funcionament de juntes, grups o seccions que, dins els fins generals, duguin a terme activitats econòmiques o socials específiques, amb autonomia de gestió i possibilitat de patrimonis separats afectats a aquest objecte, sens perjudici de la responsabilitat general i unitària de la cooperativa.”

I, també, diversos apartats de la norma de l'any 2015, començant per l'article 2.e: “Seccions de cooperativa: les unitats organitzatives internes de la cooperativa, amb autonomia de gestió, possibilitat de patrimonis separats a aquest efecte i comptabilitat separada, sens perjudici de la responsabilitat general i unitària de la cooperativa. Aquestes seccions es poden constituir, dins de l'objecte social de la cooperativa, per a dur a terme activitats econòmiques o socials específiques o per a desenvolupar l'objecte social de la cooperativa en un àmbit territorial determinat.”

Cal destacar, en primer lloc, la possibilitat que hi hagin: a) unitats organitzatives internes; b) activitats

Les agrobotigues solen ser les seccions sectorials més conegudes de les cooperatives.

econòmiques o socials específiques; i c) desenvolupar l'objecte social de la cooperativa en un àmbit territorial determinat.

Hi han altres aspectes que la Llei 12/2015, a l'article 6, regula més detalladament.

Les seccions s'han de regular en els estatuts socials, que n'han de fixar les competències i en cap cas aquestes poden afectar les competències no delegables d'altres òrgans de la cooperativa (assemblea i consell rector).

El funcionament de les seccions es pot regular pels estatuts o per reglament aprovat per assemblea general.

La distribució de resultats —positius o negatius— es pot establir de manera diferenciada en cada una de les seccions si ho preveuen els estatuts socials, i en aquest cas la memòria dels comptes anuals ha de detallar els criteris d'assignació i

“Les seccions s'han de regular en els estatuts socials, que n'han de fixar les competències”

imputació utilitzats i les modificacions que han tingut d'acord amb la normativa comptable aplicable. A falta de previsió estatutària, la distribució del resultat no es pot diferenciar entre seccions.

De manera igual a com es feia a la normativa de l'any 2002, es manté que, si una societat cooperativa ha de respondre a responsabilitats contractuals o extracontractuals derivades de l'actuació d'una secció, la cooperativa pot repetir contra els socis que integren la secció i exigir-los el desemborsament efectiu de les aportacions compromeses o de les garanties prestades. Si es fa ús d'aquesta potestat, s'ha de fer

La cooperativa de consumidors Som Energia te sectorials territorials.

La cooperativa de serveis financers Coop 57 també te sectorials territorials.

constar expressament davant les terceres persones amb què la cooperativa hagi de contractar. També es manté la facultat de l'assemblea general de la cooperativa per a suspendre motivadament els acords de l'assemblea de la secció que consideri contraris a aquesta Llei o als estatuts o que lesionin els interessos de la cooperativa, sens perjudici que aquests acords puguin ser impugnats en la forma prevista legalment.

Amb relació a les seccions de crèdit, la Llei del 2015 només permet a les cooperatives de primer grau l'existència aquestes unitats econòmiques i comptables internes, amb

l'objectiu de complir algun dels fins previstos legal i estatutàriament, i s'ha de cenyir a la normativa catalana sobre la matèria. Els saldos creditors aportats a les seccions de crèdit per qualsevol tipus de soci no tenen la consideració de capital.

Les assemblees generals mitjançant delegats

Les cooperatives que tinguin constituïdes seccions territorials o unitats organitzatives internes poden dur a terme assemblees mitjançant delegats, en la forma regulada en els estatuts socials.

El consell rector ha de convocar l'assemblea general i les assemblees

“Les cooperatives que tinguin constituïdes seccions territorials o unitats organitzatives internes poden dur a terme assemblees mitjançant delegats, en la forma regulada en els estatuts socials”

de les seccions de forma simultània i amb el mateix ordre del dia. Les assemblees de secció ha de precedir les assemblees generals i han de designar els delegats que hauran d'assistir a l'assemblea general. Els delegats han de ser escollits per les assemblees prèvies de secció, i cal assignar a cadascun el nombre màxim de vots que pot representar tenint en compte la vigència de la seva representació.

Com que l'assemblea de segon grau, mitjançant delegats, només està previst que la componguin persones delegades de les diverses seccions, no queda regulada la presència i el dret de vot de les persones sòcies no vinculades a una secció determinada, atès que poden coexistir unitats territorials amb unitats organitzatives que comprenguin la totalitat de la cooperativa. Tampoc no està prevista l'assistència a les assemblees generals del consell rector en ple o d'una representació d'aquest.

Queda clar que l'assemblea general l'ha de presidir la persona que ostenti la presidència del consell rector, o la persona que la substitueixi d'acord amb els estatuts, o bé la que, en darrer terme, elegixi l'assemblea.

D'altra banda, cal subratllar que la nova regulació de les seccions cooperatives és una millora que afavoreix l'autogestió de les cooperatives, amb respecte als acords de l'assemblea general, i que significa una millora que era necessària respecte a la regulació anterior. ■

L'era del decreixement

Josep Busquets

Cooperativa Cultural Rocaguinarda

@rocaguinarda_

Reconeixem que la paraula *decreixement* evoca anar enrere, a la baixa, i sobretot sobta quan tot el món referencial et condueix a anar endavant i, consegüentment, créixer, fins a ser, aquest creixement, un mite per si mateix. Acceptant que d'entrada la paraula com a mínim és confusa, quan s'explica com a concepte la cosa canvia. Davant de tot plegat, em quedo amb el fet que la paraula em serveix com a provocació, perquè d'entrada ho és, per anar en contra de la norma. Sí: provocació, perquè, una vegada entès el concepte, t'esperona a fornir-te dialècticament. La paraula i el concepte van fent fortuna de mica en mica, i aquest llibre hi ajuda.

El llibre en qüestió porta en si una intencionalitat clara i decidida: aprofundir en la qüestió del decreixement, donant eines conceptuais per acompanyar-nos vers una comprensió més lligada, però no pas tancada ni, encara menys, acabada. Sota el macroconcepte de *decreixement* s'aixopluguen i combinen molts altres conceptes que et permeten una visió extensiva i relacional amb aspectes que van sorgint des de la mateixa societat i sense els quals ens quedaria a mig vestir el seu sentit. No podríem desplegar futur per a un decreixement cada vegada més necessari per no dir urgent.

És una obra col·lectiva: hi fan aportacions cinquanta-tres persones, estudioses totes en una pluralitat de sectors i àmbits que fan que continguin una riquesa excepcional dins

l'àmplia disciplina de les humanitats en què podem incloure la idea del decreixement. Conceptes com a línies de pensament: l'antiutilitarisme, crítiques al desenvolupament, bioeconomia, ecologia política, corrents de l'ecologisme, economia d'estat estacionari, justícia ambiental, metabolisme societal; segueix el que en diuen "el nucli", i en formen part l'autonomia, el capitalisme, la convivencialitat, la cura, l'emergia, l'entropia, la descolonització de l'imaginari etcètera; per tot seguit entrar en l'acció, això és: auditoria del deute, ciència postnormal, cooperatives, desobediència, diner públic, ecomunitats, garantia d'ocupació, nova economia, moneda social, renda bàsica i renda màxima, procomuns, sindicats, etcètera; per acabar amb aliances, des de les quals es pot desplegar el decreixement.

La realitat actual fa que qualsevol persona hagi de mirar més enllà del que ens ofereix el sistema social, econòmic i cultural actual. Sense tenir una data de caducitat fixa, sí que estem encaminats cap al col·lapse, i no cal tenir una intel·ligència privilegiada per a adonar-se'n: només cal obrir els ulls i la ment. Únicament la por pot ofuscar-nos i no veure aquesta realitat. Aquest llibre contribueix en gran manera a una obertura mental, i m'atreveiria a dir que espiritual també, que esvaeix temors infundats facilitant l'entrada a l'imaginari d'un nou paradigma que va més enllà de la retòrica. Invita i impulsa, en definitiva, a conti-

nuar explorant per viure una nova praxis mentre ens desprenem de tot allò que sigui caduc. El subtítol és adient: "Vocabulari per a una nova era".

Avui cal veure que el terme *decreixement* ja forma part del debat polític de l'esquerra transformadora. Recordem aquell documental titulat *Decrecimiento, del mito de la abundancia a la simplicidad voluntaria*; doncs això. Evidentment, és un gran repte. ■

GIACOMO D'ALISA, FEDERICO DEMARIA I GIORGIOS KALLIS (EDS).

Decreixement. Vocabulari per a una nova era.

Barcelona: Icaria, 2015

ISBN: 9788498886634

320 pàgines

21,3 x 13,3 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural.

www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

40
anys

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

#40anysFRG
www.rocagales.cat

Preu de
subscripció anual
(11 núms.)
30 €
Internacional 35 €
Preu d'un número: 3 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
cc@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____
Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____
Codi postal _____ Població _____
Telèfon _____
Correu electrònic _____
NIF _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana

Preu subscripció anual (11 núms.) 30 € / Internacional 35 €

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____
Entitat bancària: _____
Codi BIC: _____

Codi IBAN:

Escoltar el cor

Anna Delatte

Psicòloga de COS Cooperativa de Salut
i conductora del grup terapèutic «Fes el clic»

@COS_Cooperativa

A l'Amélie Poulain (Audrey Tautou a la pel·lícula francesa *Amélie*, 2001) li batega tan fort el cor cada vegada que el seu pare l'ausculta, que aquest es pensa que té arítmies i llavors la deixa sense escola. Probablement aquesta és la manera més segura que té el senyor Poulain d'acostar-se a la seva filla. Per conducta segura s'entén la que no et fa sortir de la teva zona de confort; i, sabent com era el pare de l'Amélie (una persona antisocial amb trets obsessius), segur que necessitava mantenir inalterables totes les zones de confort. El cas és que l'home s'acostava a la seva filla a través d'un fonendoscopi i que ella li oferia un símptoma ple de matisos...

iQuina meravellosa metàfora del funcionament humà i de la forta connexió que hi ha entre el cos, el cor i la ment! Al final, és l'adult qui fa la lectura definitiva sobre el que passa: la narrativa que determinarà la història de vida del menor; i la d'aquesta nena, l'Amélie, podria dir alguna cosa com ara que “era una nena fràgil i malaltissa que sovint es quedava a casa sense anar a l'escola perquè patia del cor”. Quina visió més allunyada de la realitat, oi? Ja que en realitat el que passava és que el cor li bategava d'excitació i per la necessitat de contacte, una necessitat que acabava projectant en altres personatges per fer-los connectar amb l'emoció de la vida.

El cos sovint ens parla, ens diu coses a cau d'orella que probablement van dirigides a algú altre, per exemple a aquella persona important que estimes en secret perquè l'amor encara no pot ser revelat. Quants mals remetrien si l'amor sempre arribés al seu destinatari...

escena de la pel·lícula *Amélie* (*Le fabuleux destin d'Amélie Poulain*, 2001).

“Escoltar el cos és minimitzar el símptoma o el malestar. Saber per què et batega el cor és donar sortida a les teves emocions d’una manera saludable”

Diuen que la cara és el mirall de l'ànima, i és ben cert: el rostre i tot el cos són plens d'empremtes de la vida, petjades emocionals que et dibuixen una caiguda d'ulls, arrugues entre les celles o bé a la comissura dels llavis, una posició corporal determinada, una manera de caminar... Per què creus que el fet de veure representada la teva família en una escena d'un llibre,

en un capítol de la sèrie de televisió dels migdies o a través d'una escultura et fa pujar totes les llàgrimes als ulls?

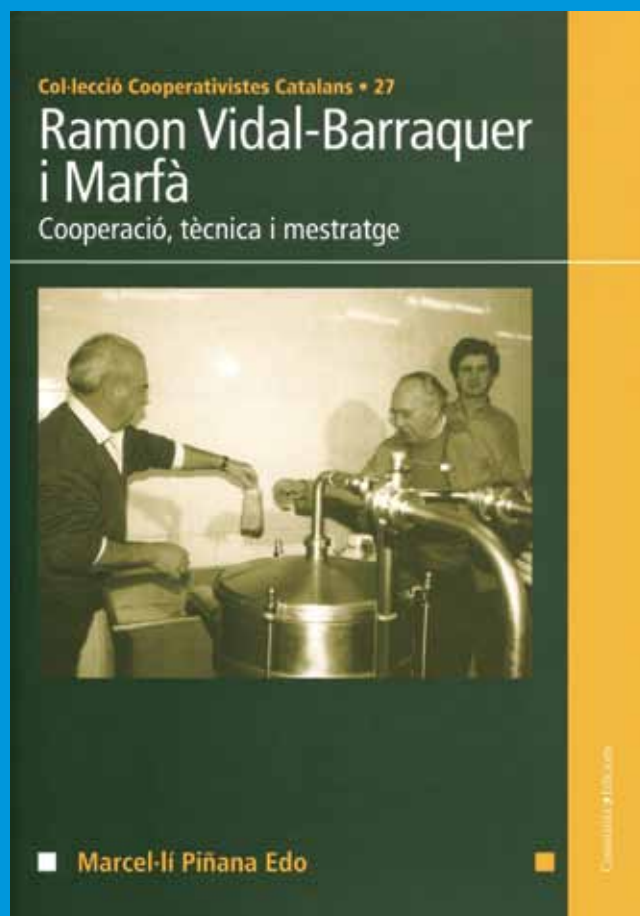
La història queda esculpida damunt del cos, i en el teu, hi aniran deixant petja les relacions més importants de la teva vida. Per què no t'animes, doncs, a escoltar-les? Escoltar el cos és minimitzar el símptoma o el malestar. Saber per què et batega el cor és donar sortida a les teves emocions d'una manera saludable. ■

Col·lecció Cooperativistes Catalans

27

PIÑANA EDO, Marcel·lí
Ramon Vidal-Barraquer i Marfà

Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa	10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada	19. PIÑANA EDO, Marcel·lí Joan
Mestre i Mestre
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas	11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló	20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló
3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep Lladó i
Quintana	12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer	21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants Boada i
Calsada	13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmeta	22. PONS I ALTÉS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés	14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó	23. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Sabater
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer	15. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll	24. MIRÓ, Ivan i DALMAU, Marc
Joan Rovira Marqués
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls	16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón	25. IBARS CHIMENO, Teresa
Màrius Pons Sumalla
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès	17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis	26. EDO PUERTAS, Josep
Andreu Cortines Jaumot
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March	18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa	

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

facebook.com/fundacio.rocagales.5

La primavera la mar altera

Míreia Ribas

Escuracassoles.cat

La primavera està a punt d'arribar, i amb ella esperem que de la terra arribin les fruites més dolces i una bona varietat de verdures. Del mar, en canvi, sembla que tot l'any en vinguin els mateixos productes si ens guiem pel que trobem a les peixateries dels supermercats o les grans superfícies. Però no és pas així: el Mediterrani ens reserva la seva particular collita per als mesos que vénen.

Per a descobrir la riquesa i la varietat d'espècies de peix que tenim a l'abast val més que ens arribem al mercat o a una peixateria de confiança. Un cop allà, deixem de banda el rap, el lluç, el salmó i la sardina i fixem-nos en altres espècies de consum menys habitual i demanem peix de platja o de proximitat. Sovint trobarem grates sorpreses per al paladar i, també, per a la butxaca. I alhora farem un consum més sostenible dels recursos del mar.

Us recomanem que us deixeu guiar tant pels consells que us donin a les parades com per la vostra curiositat. I per si no sabeu per on començar, us presentem una petita col·lecció primaveral formada per la castanyola, el sorell i el gerret i us en expliquem tres receptes senzilles perquè no tingueu excusa a l'hora de tastar aquests peixos excel·lents.

La **castanyola** (*Brama brama*) —també coneguda per saputa i besuc negre (japuta o palometa en castellà)— és un peix semigràs de forma ovalada que fa de 30 a 50 centímetres de llarg. Us proposem una recepta de castanyola amb salsa: trinxeu una ceba i poseu-la a sofregir en una paella amb una mica de julivert i, quan estigui daurada, afegiu-hi una cullerada de farina i remeneu la mescla. Afegiu-hi mig got gran de vi negre, una mica d'aigua i un pessic de sal i deixeu reduir la salsa. Per altra banda, enfarineu la castanyola (que heu demanat neta, amb espina i tallada a trossos) i fregiu-la en oli ben calent. Un cop fregida, serviu-la amb la salsa per sobre.

El **sorell** (*Trachurus* sp.) és un peix blau de cos allargat, de 10 a 30 centímetres, del qual trobem tres espècies al Mediterrani. El podeu cuinar d'una manera molt senzilla: en oli ben calent, daureu una ceba petita trinxada juntament amb dos alls sencers. Quan la ceba tingui color, enretireu la trinxada i, en el mateix oli i a temperatura mitjana, poseu-hi els filets de sorell i aboqueu-hi un got de cervesa. Aneu fent els peixos pels dos costats durant uns 8 o 10 minuts i serviu-los. El **gerret** (*Spicara smaris*) —també conegut amb noms tan suggeridors com els de gerret pàmfil (el mascle, d'aspecte marcit després d'excavar el clot on la femella pondrà els ous), gerret bord (la femella, de cos més llarg que el mascle) o xucla (*caramel* en castellà; *picarel* en francès i en anglès)— és, també, un peix blau, i fa de 8 a 20 cm de llargada. El gerret és molt habitual en la cuina popular de les Illes i sovint es fa escabecat. Com que aquest plat és senzillíssim i el podeu aplicar a molts altres peixos, us expliquem com fer-lo.

Per començar, compreu 400 grams de gerrets i demaneu que us ensenyin a netejar-los. Un cop nets, saleu-los, enfarineu-los i fregiu-los en una paella amb dos gots d'oli d'oliva. Escorreu-los, col·loqueu-los en una cassola i escampeu-hi bé per sobre una branca de farigola, una de romaní i dues o tres fulles de llorer. A part, coleu l'oli en què heu fregit el peix, poseu-lo altra vegada a la paella i daureu-hi quatre grans d'all sense pèl. Afegiu-hi un got de vinagre de vi blanc i dues cullerades de pebre vermell dolç i deixeu coure aquesta salsa durant uns 4 minuts. Remeneu-la i aboqueu-la sobre el peix que teniu a la cassola, de manera que quedi ben cobert. Poseu el gerret ja guisat a la nevera, i l'endemà ja us el podeu menjar. En consumir espècies com les que us presentem, a més d'enriquir el nostre receptari particular, alleugerim la pressió sobre les varietats

Castanyola.

més explotades i evitem el consum extra d'energia que implica el transport i l'emmagatzematge de peix provinent d'altres continents. A més, en el cas del consum de peix, aquesta compra selectiva també és determinant per a reduir l'impacte en el medi: tenint en compte la forma de pesca. Per regla general, es recomana evitar la pesca provinent de l'aqüicultura i, també, en la mesura del que sigui possible, apostar per les arts més artesanals i evitar el ròssec o bou, que malmet el fons marí.

Peixos de proximitat per a aquesta primavera: aranya blanca, bísol, bonítol, bròtola, castanyola, cinta, congre, déntol, escòrpora, esparall, gerret, mabre, maire, palomida, rap, rata, sardina, sabre, sard, seitó, serrà, serrà imperial, sorell, truita de riu, verat. ■

Origen de les receptes:

- www.Recetasycocina.cl
- www.lacuinadempre.cat
- ca.wikibooks.org

Donació de llibres

1. ALTÈS SERRA, PERE. *Temps extraviat. Més memòries*. Valls: 2013.
2. BCN Producció '12. Barcelona: La Capella, 2012.
3. CHAVES, R.; SOLER, F. *El Gobierno de las cooperativas de crédito en España*. València: CIRIEC-España, 2004.
4. CERVERA, M.; FRANQUESA, T. *Itinerari pel riu Francolí: Visita didàctica*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions (La Caixa a les Escoles), 1982.
5. *Directori de centres de formació cooperativa*. Núm. 3. Barcelona: IPFC, Generalitat de Catalunya, 1989.
6. *Els jocs i la interculturalitat*. Barcelona: Institut Ramon Muntaner, 2012.
7. *L'assemblea general a les cooperatives*. Núm. 5. Barcelona. IPFC. Generalitat de Catalunya. 1995.
8. GEZKI. *La participación de los trabajadores en la empresa*. Madrid: Marcial Pons, 2003.
9. LIZANDA, JOSÉ MANUEL. *Novedades fiscales y contables del nuevo PGC*. Barcelona: ACCID, 2008.
10. *Manual pera cooperatives d'integració i d'atenció social*. Núm. 4. Barcelona: IPFC, Generalitat de Catalunya, 1994.
11. *Manual de cooperatives de treball associat*. Núm. 1 (4a ed.). Barcelona: IPFC, Generalitat de Catalunya, 1996.
12. *Quadern de formació agrària cooperativa*. Núm. 2. Barcelona: IPFC, Generalitat de Catalunya, 1986.
13. *Punt de trobada. Deu anys, 2002-2012*. Barcelona: ACCID, 2102.
14. SAJARDO MORENO, A. *El sector no lucratiu*. València: CIRIEC, 1998.
15. VIRÓS I PUJOLÀ, LL. *Organització del treball preindustrial: Confraries i oficis*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

Fundació **ROCA GALÈS**

Horari:

de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.

Telèfon: 93 215 48 70

Fax: 93 487 32 83

a.e.: biblioteca@rocagales.cat

www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

REVISTA COOPERATIVA CATALANA

Núm. 23. Març del 1901. Barcelona

Número de fa cent quinze anys justos d'aquesta revista de periodicitat mensual i escrita íntegrament en llengua castellana. Com es diu a la capçalera de la portada, és una publicació “Propagadora de tota classe d'institucions d'economia social i singularment de les Societats de Consum, Crèdit i Producció”. La fotografia de la portada i l'article inicial, signat per la redacció, es dediquen a Pere Viñas Renom amb motiu de la seva defunció. L'article el descriu com un fervent cooperativista i com a “constant amic i protector de la classe treballadora”, encara que, com es diu més avall, no era pas “un obrer, sinó un burgès, però iquin burgès! [...] Va consagrar les seves energies a l'obra eminentment redemptora de la cooperació.” Viñas va ser fundador de la cooperativa badalonina La Bienhechora i delegat de les cooperatives catalanes en el Comitè General. Estava molt implicat, com a protector i soci honorari, en els Cors de Clavé. L'editorial descriu amb tota mena de detalls la seva vida professional, i també el funeral. A les pàgines següents, a la “Secció oficial” es reproduïx l'acta de les relacions comercials dels mesos de febrer i març del 1901, amb la representació d'una vintena de cooperatives. Tot seguit hi ha el Dictamen i les Bases de l'Oficina de Relacions Comercials. L'article següent es titula “El socialisme orgànic”. Després vénen la “Crònica” i la “Secció administrativa”, en què s'inclouen la llista de l'estat de compres, els inventaris, els balanços, el moviment de caixa i el capital col·lectiu de dues cooperatives: La Instructiva i La Central. ■

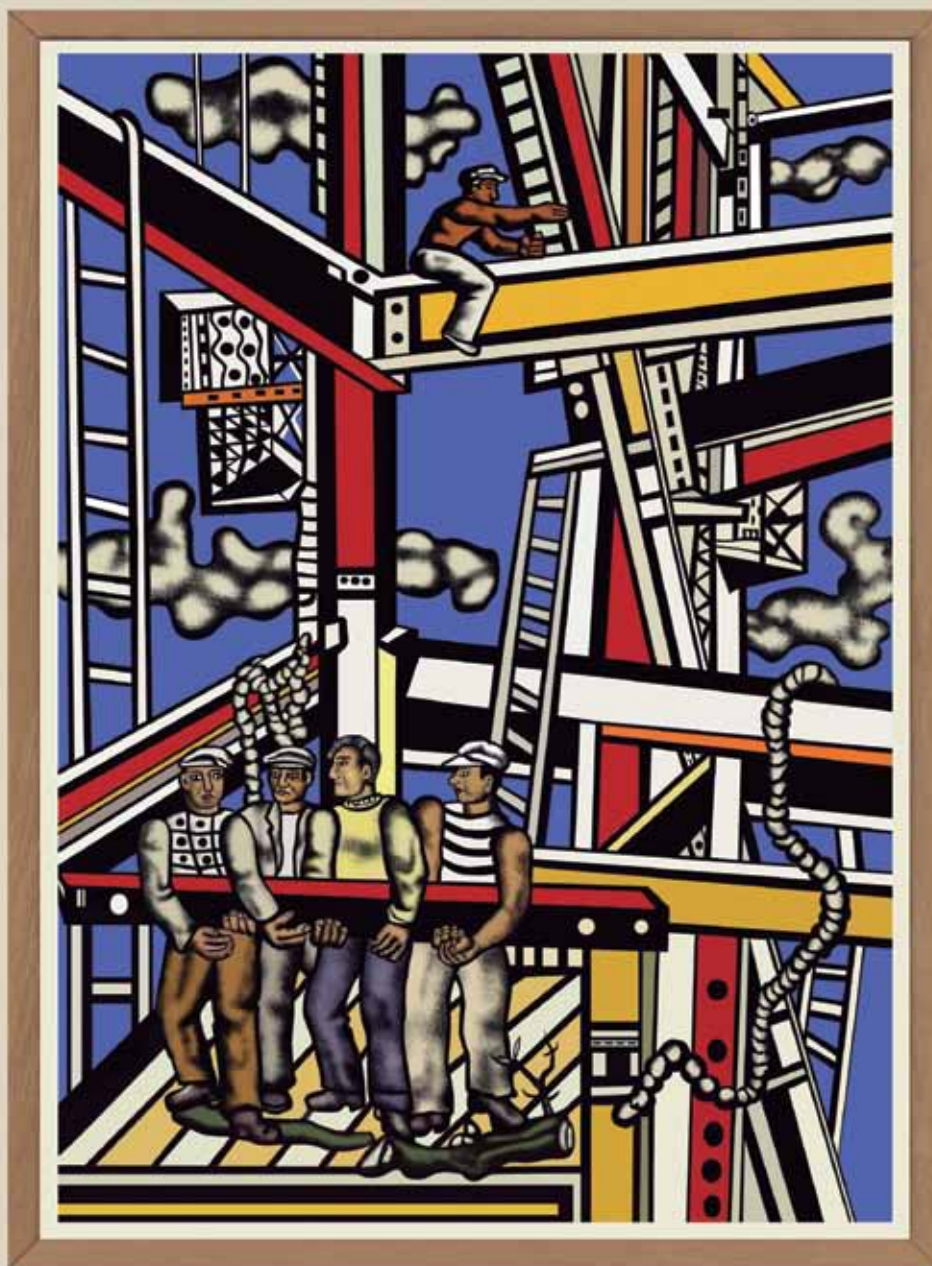

RECMA. Revue Internationale de l'Économie Sociale

Núm. 339. Gener del 2016. París

recma@recma.org
www.recma.org

Revista de caràcter trimestral escrita en llengua francesa. Les seves pàgines s'inicien amb l'editorial i la secció “Actualitat”, en què es reflecteixen les notícies o fets ocorreguts els últims mesos i s'inclou l'agenda per a actes futurs. A la secció “Economia social” hi han els títols següents: “Les tres dimensions de la governança de les cooperatives agràries. L'exemple de les cooperatives vinícoles del Llenguadoc-Rosselló”. A partir de vint-i-cinc entrevistes fetes a dirigents d'aquest sector de cooperatives, es fa una anàlisi exhaustiva de l'evolució i la transformació d'aquestes. A l'estudi “Les cooperatives d'activitat i de treball (CAE): Donar suport d'una altra manera per a una emprenedoria diferent” es presenten unes quantes CAEs, es demostra el que busquen i el que aconsegueixen, així com el paper educatiu que tenen per a sensibilitzar en l'economia social i solidària. Inclou una estadística, un diàleg, una conclusió, una extensa bibliografia i un annex amb la metodologia emprada i més dades estadístiques. Un altre article és “Nova gestió en les estructures associatives d'acollida d'infants: Vers un qüestionament de la qualitat del servei”. A la secció “L'economia social en moviment” s'inclou l'article titulat “L'estructuració política de l'economia social i solidària, a prova de territori: Anàlisi d'una organització departamental de representació de l'ESS”. A “L'economia social al món” hi ha l'article “La regulació solidària a la Cabília. L'exemple del poble de Tiflilkout”. A “Diversos” hi ha el text “Bancs cooperatius: De l'ideal solidari a la realitat dels salaris”, en el qual es fa una anàlisi comparativa entre la banca cooperativa i els bancs capitalistes. La publicació acaba amb les seccions “Bibliografia” i “Notes de lectura”; aquesta darrera, amb tres ressenyes de llibres, de les quals cal destacar la de l'últim, titulat: “Utopies i empreses: Ficció o realitat del cooperativisme obrer de l'Europa del segle XIX al XX”. ■

David

Accèssit per la temàtica “Seguretat i Salut en el Treball” del Primer Concurs Internacional d’Humor Gràfic sobre Drets Laborals

L'autor és David Vela, un autor aragonès, que ha participat amb aquesta obra inspirada en un quadre de Fernand Léger. Com humorista gràfic, l'autor ha obtingut més de 30 premis nacionals i internacionals. Va ser guanyador d'un segon premi al 2012 i d'un tercer premi al 2014 al World Press Cartoon. També ha guanyat premis a concursos organitzats des de Lleida (Catalunya), Santa Cruz de Tenerife i Itàlia, entre d'altres.

Agraïments a CGT Catalunya i Associació l'Oliu.

www.concurshumorgraficdretslaborals.wordpress.com